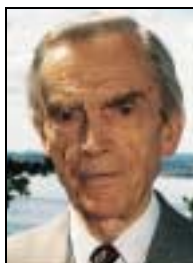

Einar Hals

Professor, dr. philos. Einar Hals er død 95 år gammel. Med det er en av våre mest markerte og profilerte forskere i det 20. århundre gått bort. Et langt og rikt liv fylt til randen med faglige og andre interesser er forbi.

Han var født i Holmestrand i 1907, gikk på gymnaset i Drammen (Latinskolen) og tok tannlegeeksamen ved Statens Tannlegeinstitutt i Oslo i 1928, bare 21 år gammel. Han begynte som privatpraktiserende tannlege i Drammen samme år, og her arbeidet han helt eller delvis helt frem til 1959, ved siden av sin akademiske karriereutvikling. Som mange andre akademiske tannleger begynte han som klinisk lærer ved Norges Tannlegehøyskole i Oslo, først i protetik, men senere i prekliniske fag som tannanatomi og histopatologi. Det var i de sistnevnte fagområdene han fikk sin forskningsmessige interesse, og etter et forskningsopphold i Malmö for å lære mer om histologiske teknikker, kom han med i det nyopprettede Odontologisk Forskningsinstitutt i Oslo under professor Nygaard-Østbys ledelse. Her fikk han etter hvert samarbeide med kjente forskere som Jens Wærhaug, Harald Løe, Tormod Mørch, Kåre Langeland og Harald Sand. I 1954 forsvarte han avhandlingen med tittelen «Fluorescence microscopy of developing and adult teeth» for den filosofiske doktorgraden i Oslo. Dette var starten på en lang og innholdsrik karriere som forsker og underviser i odontologi, med karies

histopatologi som hovedemne, men også med en rekke beslektede emner der det var behov for hans kompetanse i histologi, for eksempel tannutviklingsforstyrrelser.

Da fakultetet i Bergen ble etablert i 1962, var han en av nøkkelpersonene i oppbygningen av det faglige miljøet her, sammen med størrelser som profesorene Helmer-Olsen og Jacob Ramm. Han hadde erfaring fra Århus, der han hadde vært i tilsvarende situasjon da tannlegehøyskolen der ble bygget. I Bergen var han professor og styrer for Institutt for kariologi og endodonti, og han var fakultetets dekanus i perioden 1964–66. Vi som den gang var studenter og unge kolleger, lærte ham å kjenne som en person med meget stor faglig autoritet, og dette var basert på den faglige grundighet som han utstrålte i alt han foretok seg, både i klinikk, forskning og undervisning. Hans omgangstone var ganske formell, men det var en slik utstråling av vennskap og kollegialitet i hans måte å være på, at denne tonen bare understreket hans faglige integritet. Vi husker ham også som en glimrende festtaler som det alltid var like interessant og morsomt å høre på.

Da han som 70-åring gikk av med pensjon, var det en selvfølge for oss alle at hans faglige virksomhet ikke var over, fordi hans vitalitet og styrke nærmest virket upåvirket av alderen. Han arbeidet som professor emeritus her ved fakultetet i 11 år og opprettholdt minst like stor forskningsmessig aktivitet som tidligere, helt frem til han forlot Bergen i 1989.

Hjemstedsadressen ble Jeløya i Moss, og også her fortsatte han sin produktive

aktivitet, men nå var det mest av alt hobbyene sine han dyrket, og spesielt sin gamle lidenskap for latin. Han fordypet seg i studier av språk med romansk bakgrunn, og i 1993 utga han boken med tittelen «Fra Churchill til Cicero», en ordbok med beskrivelse av spesielle ord av latinsk opprinnelse i språkene engelsk, fransk, spansk, portugisisk, italiensk og rumensk. Deretter begynte han på en selvbiografi med sin egen familie som viktigste målgruppe, og i 1999 fikk de overrakt en 150 siders bok med tittelen «Mine erindringer – En personlig reise gjennom størstedelen av det 20. århundre». Sønnen Terje Hals karakteriserer dette som et «gullkantet dokument» for familien.

Hvor mange faglige publikasjoner Hals utga i sin karriere er usikkert, men omfanget og betydningen kan illustreres ved at han fortsatt er blant de mest siterte norske kariesforskerne i dagens internasjonale litteratur. Søker man i databasen PubMed på hans navn, kommer det opp 49 publikasjoner, men det er bare hans internasjonale merittliste etter 1965. Og ikke mindre enn 26 av disse artiklene er publisert etter han gikk av med pensjon!

Svært mange norske og utenlandske kolleger har vært studenter og forskningsstipendiater under Einar Hals, og vi vil minnes ham som en av vår tids aller største intellektuelle profiler blant norske tannleger.

*Magne Raadal
dekanus,*

Det odontologiske fakultet, Bergen